Alkotmánybíróság
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.
Postacím: 1535 Budapest, Pf. 773.
hianypotlas@mkab.hu

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
Ügyszám: IV/ 01813-4 / 2023
Érkezett: 2023 OKT 12.
Érkezés módja
POSTÁN X @ EGYÉB:
Példány: 1 Melléklet: 3 Kezelőiroda: 2

Tárgy: beadvány kiegészítés a IV/1813-2023 ügyszámú alkotmányjogi panaszhoz

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Dr. Bitskey Botond főtitkár úr a 2023. augusztus 29.-i tájékoztatásában közölte többek között, hogy „további beadványukban az ügyszámra szíveskedjenek hivatkozni".
2023. október 6.-án telefonbeszélgetés során a munkatársuk közölte, hogy beadványt beküldhetünk elektronikus levélként is. A tájékoztatás alapján szeretnénk a panaszunkat kiegészíteni.

Panaszosok közvetlen módon hivatkoznak a beadványukban az Alaptörvény XXIV. cikkére, azonban „Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése" című nyilatkozatban nem szerepel. Ezt a hiányosságot kívánják panaszosok pótolni.

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

Ezzel is fel kívánják hívni a figyelmet panaszosok az indoklási kötelezettség fontosságára.

A beadványból sajnálatos módon kimaradt a hivatkozás az Európai Unió Alapjogi Chartájának fogyasztóvédelmi pontjára:

38. cikk

A fogyasztók védelme

Az Unió politikáiban biztosítani kell a fogyasztók védelmének magas szintjét.

Ez ott kapcsolódik a beadvány anyagához, ahol panaszosok ismertetik miként gyengíti a fogyasztóvédelmi jogszabályokat a Kúria devizahiteles PJE több rendelkezése, a devizahiteles törvények és a Kúria bírósági gyakorlata.

Panaszosok 2023.08.29-én kapták meg a 2023. június 7.-i tárgyalás jegyzőkönyvét. Azt követően, hogy az alkotmányjogi panaszukat megírták, hogy a panaszuk beérkezett az Alkotmánybíróságra (2023.08.23.).
A tárgyalási jegyzőkönyv az alábbiakat tartalmazza:

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült Szabó József és társa felpereseknek az [redacted] alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében, a Kúria G.VI. felülvizsgálati tanácsa előtt a Kúria 2. számú tárgyalótermébe

2023. június 7. napján 10 órára kitűzött

és 10 óra 00 perckor megkezdett nyilvánosan megtartott tárgyalásról.
(részlet)
A felperesek jogi képviselője:

„A felülvizsgálati kérelmet az írásbelivel egyező tartalommal változatlanul fenntartja és annak lényegi pontjait szóban is ismerteti.
Kiemeli az egyedi ügy sajátosságait, álláspontja szerint a bíróságok ennek figyelmen kívül hagyásával már korábban meghozott határozatok figyelembevételével döntötték el a perben releváns jogkérdést.
Felhívja a figyelmet az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségére a kellő idő nem megfelelő értékelésére a kezelési költség és a késedelmi kamat tekintetében meghozott határozat jogszabálysértő jellegére. Álláspontja szerint a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés felülvizsgálati kérelemben felhívott pontjai alapján is semmis a szerződés.
Kiemeli a felülvizsgálati kérelmében írásban is megjelölt Európai Unió Bírósága által hozott határozatokat, azzal, hogy **a felperesek nem tartanak igényt a DH törvények szerinti jogvédelemre, az Uniós fogyasztóvédelmi szabályok alkalmazását kérik.**"

A tárgyalásról felvétel készült, mely megtekinthető:
Deviza Kúria tárgyalás - Szabó József - [redacted] ellen
[redacted]

Felperesek a jegyzőkönyv vezetés kapcsán is hivatkoznak arra, hogy nem volt tisztességes bírói eljárásban részük. Részletek a felperes jogi képviselőjének nagyjából 20 percnyi beszédéből, a tárgyalás videofelvétele alapján:
39:37 Tekintettel az iratismertetés alaposságára illetve arra, hogy hatalmas a peranyag és nagyon hosszú beadványok születtek ebben az ügyben, nem kívánom hosszasan rabolni a tisztelt Kúria idejét.
De néhány dolgot ki kell emelnem, hangsúlyozni kell, bizonyos dolgokra fel kell hívnom a figyelmet...
40:40 (...az első- és másodfokú) bíróságok az egyszerűbb utat választották. **Nem voltak hajlandóak azokon a kérdéseken alaposan végigmenni, azokat a bizonyítékokat figyelembe venni amelyeket a felperesek nagy számban és alaposan alátámasztva kifejtettek....**
41.03 A felperesek tisztességes eljáráshoz fűződő joga sérült, mert nem volt lehetőségük arra, hogy a perben azokat az érveket melyekkel a saját álláspontjukat alá tudták volna támasztani a bíróság ténylegesen megvizsgálja.
A bíróságok sajnálatos módon az egyszerűbb utat választották, a már az [redacted] tekintetében kialakult ... **korábban megszületett ítéletek általános megállapításaiból indultak ki**. Holott **ennek az ügynek specialitásai vannak**, és pontosan ezeket a specialításokat szeretném kiemelni.
Álláspontom szerint ennek igenis nagy jelentősége van az ügy eldöntése szempontjából.
41:52 **Egyik ilyen specialitás**, hogy 2007 februárjában, amikor a felperesek amikor megkezdték a tárgyalásokat, akkor **kaptak az alperestől egy táblázatot** (felemeli és megmutatja a bíróságnak) amit egyéként csatoltunk a peranyaghoz, ám akár oda is tudom adni, most is rendelkezésre áll a tisztelt bíróság tagjai részére. **Ez a táblázat arról szól, hogy mire számíthatnak a felperesek a kölcsön kapcsán**. Egy előzetes becslés az ő terheikről.
42:22 Ebben a táblázatban még egy csomó dolgot ki tudott számolni az alperes, amiről később a per során azt állította, hogy nem is lehet kiszámítani. Gondolok arra, hogy a hitelösszeget meghatározta forintban illetve devizában is....
42:53 Itt még ki tudták számítani azt is, hogy mennyi lesz a türelmi idő alatt a törlesztő részlet és mennyi lesz azt követően. Erre már később magában a szerződésben sem voltak képesek.
43:22 **Ez volt az a táblázat, ez az a fordulópont, ami a felperesek ügyleti akaratának a megszületéséhez vezetett.** Ugyanis mit látni ebben, durván, először 54ezer, majd 81 ezer forint törlesztő részletekkel fognak tudni teljesíteni. Érdekes módon ebben a táblázatban még azzal is tudott számolni a bank, hogy majd

valamikor a 90. hónap környékén be tudja törleszteni azt a 1,6 millió forint LTP-t (megj: lakástakarékpénztár) is. És ezt követően is változik a törlesztő részlet. Tehát **a felperesek kaptak egy olyan képet, aminek alapján ők úgy vélték, fel tudják mérni az ügyletkötés gazdasági következményeit.**
44:50 **A másik specialitás**, elhangzott az iratismertetésben is, **nem volt olyan okirat**, felperesek nem emlékeznek rá, és ilyennel nem is rendelkeznek, ami **a Devizafinanszírozás kockázata címet viselte** volna. Erre a szerződés hivatkozik, külön folyósítási feltételként. Egy tájékoztatás nevű dokumentumot valóban aláírtak a felek. Ezt részletesen elemeztük, hogy miért nem felel meg az erre vonatkozó PJE (megj: Polgári Jogegységi Határozat) rendelkezéseinek.
45:30 Ebben az ügyben felperesek megpróbálták bebizonyítani azt, hogy a C-186/16 ítélet 50. pontjának megfelelően: **mi volt az a köteles tudás, aminek a birtokában kellett, hogy legyen az alperes a szerződéskötéskor**? Ennek a köteles tudásnak a körében hivatkoztak arra is, hogy például a BÉT 2004 elemzésében hogy lehet, hogy olyan pontosan ki tudta számolni egy évtizedre előre az (CHF) árfolyam alakulását. Ezen kutakodás nyomán jutottak el végül is a kamatparitás elmélet (megismeréséhez). Képezték magukat közgazdasági szempontból és döbbentek rá, hogy itt évszázados közgazdasági törvényszerűségek vannak, amelyek érdekes módon működnek, amit nem más, mint a gyakorlat bizonyít. Tehát az a hivatkozása az Ítélőtáblának, hogy a 2006-os bankszövetségi értékelés, miszerint nem kell tartani attól, hogy jelentős változások lennének a deviza árfolyamokban, illetve nem kell tartani a forint leértékelődésétől, az pontosan ellentétesen értékelendő az Ítélőtábla értékelésével. Ez annak a sajtó és média, illetve társadalmi tudatban jelentkező összképnek képezi a részét, ami szintén befolyásolta a felperesek döntését. Nem volt figyelemmel az Ítélőtábla, éppen amiatt, mert kirekesztette ezeket a hivatkozásokat a döntésből. Igazából az volt a kérdés, hogy a valóságos valóságot vizsgálják a bíróságok a per során, vagy a virtuális valóságot. Sajnálatos módon egy virtuális valóságot vizsgáltak, korábbi jogesetekből, a konkrét ügyhöz nem kötődő, más tényállású esetekből indultak ki.
47:32 Nagyon **lényeges körülmény az is**, hogy ebben az ügyben a kockázatfeltáró nyilatkozat **aláírására a szerződéskötés napján került sor, tehát nem kellő időben**. Amint azt, egyébként a Kúria... a Gfv. VI 30.467/2020/9/I ítéletében is megállapított. Hasonló módon fogalmaz egyébként több uniós döntés is, hivatkozom a C-609/19-re, vagy a C-126/17-re. Mindegyik arra fekteti a hangsúlyt, hogy annak a mechanizmusnak a konkrét működését meg kell tudnia értenie a szerződésből a fogyasztónak, amelynek alapján a döntését meghozza. Erre tekintettel **a szerződéskötést megelőzően ismernie kell, nem csak a kockázatfeltáró nyilatkozatot, hanem a szerződés rendelkezéseit**. Felperesek a szerződéssel akkor találkoztak, amikor azt alá kellett írniuk. Nyilvánvaló, hogy amikor már ügyleti döntést meghoznak, mondom, ezt ennek az iratnak (közben felemelve megmutatja a táblázatot), az alperesi ajánlatnak az alapján került sor, akkor elindul egy olyan folyamat amiből már nagyon nehéz egy fogyasztónak kihátrálnia. Nyilvánvalóan kötött már (ingatlan vásárlási) szerződést, foglalót tett le, ott értékbecslés volt. Egy csomó olyan mechanizmus beindul aminek alapján már ott is komoly kockázatot vállalt volna, abban az esetben hogyha a (kölcsön) szerződéskötésre nem kerül sor. Volt tehát időbeli presszió is.
49:20 **Ki szeretném emelni azokat az információkat, amiket az alperes elfelejtett közölni, vagy elhallgatott**. A kamatparitás elvéből következő szükségszerű forintleértékelődés. Meg kell jegyezni, az Erstének van egy MIFID tájékoztatója, ez olyan ügyfelek részére ad tájékoztatást, akik tőkepiaci műveletekhez, deviza műveletekkel szeretnének foglalkozni. Ez egy elég komoly átvilágítást igénylő folyamat. Meglehetős mennyiségű tudással kell rendelkeznie annak, aki erre az ingoványos területre merészkedik. Az derül ki ebből a felperesek számára, hogy az [redacted] székházban három emelettel feljebb tudtak még jövőbeni árfolyamot számolni, viszont három emelettel lejjebb, ott ahol az ügyfelekkel foglalkoztak, ott már nem ismerték ezt. Ez nyilvánvalóan nonszensz.

Arról sem tájékoztatták őket, hogy a 2004-et megelőző 20 évben az árfolyamváltozás, vagyis a forint árfolyamának romlása átlagosan 8%-os volt évente. Ez teljesen egyértelmű görbét ad, ehhez képest a 2004 és 2008 közötti időszakban egy kiegyenlített képet mutatott az árfolyammozgás. Ami éppen ennek a pénzügyi terméknek a bevezetésének volt a legfőbb oka.
Nagyon lényes, amit az iratismertetés is kiemelt az előadó bíró, a „jelentős mérték" fogalma. **A jelentős mérték fogalmát tisztázatlannak, így az erre vonatkozó hivatkozást nem tartjuk tisztességesnek.**
Tekintettel a „nem kell félni" tájékoztatásra, a perben már hivatkozott [redacted] féle nyilatkozatra, a [redacted] - tehát az alperes igazgatójának – a nyilatkozatára, miszerint egy átlagos polgár nem képes felfogni ennek a konstrukciónak az összes csínját-bínját.
Arra sem hívták fel a figyelmet, hogy **a deviza elszámolású kölcsön összességében nem olcsóbb, mint egy forintkölcsön.**
51:40 Ők (felperesek) miért mentek a bankhoz? Azért mentek mert volt egy olyan konstrukció, mely alapján úgy vélték a forint kölcsönöknél jóval alacsonyabb kamatszint és ezáltal alacsonyabb törlesztés mellett képesek lesznek megvalósítani gazdasági céljukat. Ha arról őket olyan mértékben tájékoztatják, hogy valóban fel tudják annak gazdasági következményeit mérni, hogy ez valójában nem így van, mert hosszabb távon ugyanaz a teher vonatkozik rájuk. Ugyanazt a terhet kell viselniük, mintha egy forintkölcsönt vettek volna fel. Akkor nem vállalták volna az ügyletet, tekintettel arra, **jövedelmi viszonyaik nem tették volna lehetővé.**
52:26 (Az árfolyamkockázattal kapcsolatban) **néhány uniós ítéletre hívnám fel a figyelmet**. A C-776/19 és a C-782/19 ítéletből azt emelem ki, hogy nem hívták fel a figyelmet arra, hogy különös kockázatokkal jár ez a konstrukció. Illetve az a kockázatokkal kapcsolatos szakértelem és ismeret, amit említ ez a Curiai ítélet, az bizony megkövetelte volna, hogy mindazokról amikről az előbb beszéltem - az információkról - a tájékoztassák az ügyfelet annak érdekében, hogy megalapozott döntést tudjon hozni.
Hivatkozom a C-452/18 számú ítéletre is, amely ugyan egy más jellegű ügyben készült, de a múltbeli kamatok alakulása vonatkozóan jelezte az Európai Unió Bírósága, hogy be kellett volna mutatni hogy azok hogyan alakultak. Ugyanez az álláspontom szerint megfelelő eltéréssel az árfolyam adatokra is vonatkozik.
A C-229/19 és a C-289/19 számú ügyre is hivatkozom. Ez a szerződés a szerződéskötéskor hordozta az egyenlőtlenség jellegzetességeit, az alperes illetve maga a bankszektor is, ennek az ügyletnek csupán az előnyeit emelte ki, a hátrányaira nem hívta fel a figyelmet.
A különös kockázatra való figyelemfelhívást a C-670/20-as, egyébként éppen az [redacted] ügyében hozott végzés is kiemeli, éppen alapvető jelentőséggel bír, hogy a szerződéskötést megelőzően megfelelő tájékoztatást kapjon a szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről a fogyasztó, amire ebben az esetben nem került sor. Ráadásul ez a végzés is kiemeli, hogy ezeknek a kockázatoknak a szerződés teljes időtartama alatt a fogyasztó gazdasági helyzetére gyakorolt hatásáról is meg kellett volna emlékezniük.
55:07 Arra hivatkozva, hogy „elolvasta, aláírta, most mit akar", gondolok itt a kockázatfeltárásra, itt a C-449/13-as ítéletre hivatkozom, amely végül is úgy fogalmaz, hogy egy szabvány-záradék nem alkalmas arra, hogy fogyasztó abban elismerje a vele szemben álló, hitelező szerződéskötést megelőzően kötelezettséget maradéktalanul betartását, teljesítését.
Mint már említettem a C-186/16 alapján minden információt rendelkezésre kellett volna bocsátani, ami akkor rendelkezésére állt a pénzügyi szolgáltatónak.
56:08 A kezelési költség esetében hivatkoztunk arra, hogy **ugyanannak az ítélőtáblai tanácsnak más a másodfokú álláspontja, mint korábban, a mi esetünkben volt.** Hivatkozom arra is, hogy ami jogszerűtlen, az nem lehet arányosság vagy aránytalanság kérdése. Nem lehet azt mondani, hogy „ez nem túl sok." De nem akarok mélyebben bele menni, ezeket pontosan leírtam: nincs mögötte szolgáltatás, a szerződésben

semmi nem vonatkozik erre, csak egyetlen dolog van erre, mégpedig a hitelbírálati díj. Ami a kezelési költség része volna. Miért aránytalan ez és miért nem lehet devizában felszámítani, illetve a Hpt. 2011-ben hatályba lépett 210 § 5A bekezdését csak megemlítem.
57:06 A késedelmi kamat mértékénél továbbra is fenntartom, hogy ez a 20 %-os kamatmértéket semmi nem igazolja. Nem kívánom tovább kibontani.
57:17 A Hpt. összefüggésben..., a kölcsönösszeg tekintetében: ebben az okiratban (felemeli és megmutatja a táblázatot) meg tudta határozni a kölcsön összegét, mégpedig 113.514,96 CHF, akkor a szerződésben ugyanezt megtehette volna. **A 15%-os puffer** nem fér bele az elsőfokú ítélet elképzelésébe, éppen hogy a forint erősödését volt hivatott kivédeni. **Nem a fogyasztó érdekében merült fel.** Amennyiben a Hpt. rendelkezéseit komolyan vesszük, egyik pont esetében sem volna megállapítható ennek a szerződés érvényessége. Tekintettel arra, hogy – ismerem ugyan a jogegységi döntést, de – a THM számításának semmi köze nincs magához a szerződés konkrét adataihoz.
58:26 A kamatok esetében pedig, ebben a táblázatban (felemeli és megmutatja a bíróságnak) **nem csak hat hónapra, hanem a teljes időszakra akciós kamatot számított fel az alperes**! Ráadásul a Hirdetménytől is eltérő mértékű kamatot alkalmazott aztán a végleges szerződésben. A törlesztőrészlet kiszámíthatóságára ugyanez vonatkozik. Pontosan kimutattuk, hogy milyen különbségek vannak a szerződésben feltüntetett, a folyósítási értesítőben feltüntetettek között, illetve **mit nem tartalmaz a folyósítási értesítő és a szerződés ehhez képest. Ebből a szempontból még a szerződés létrejötte is kérdéses lehet**, de ezt az oldalt nem akarom megnyitni, mert nyilvánvalóan nincs egyező akaratnyilvánítás a felek között.
A lényeg az, hogy **sem a szerződés, sem a folyósításai értesítő nem tartalmazza az összes havi törlesztő részletet, és az egyik sem tartalmazza az LTP előtörlesztésnek az összegét...**
59:42 Egy pillanat, arra hívja fel a figyelmemet elsőrendű felperes, hogy arra vonatkozóan sem hozott döntést a Törvényszék illetve az Ítélőtábla – amire már utalt az előadó bíró, amikor a jogkövetkezmény levonására vonatkozó felperesi keresetet ismertette – kifejezetten kiemelték felperesek, hogy **nem tartanak igényt arra a védelemre, amit a DH1-es törvény 3 § (2) biztosít a számukra.**
1:00:28 A kamatnál még annyit kell megjegyeznem, hogy ez **egy változó kamatozású szerződés volt**, és a **CHF LIBOR alakulásának ebből a szempontból igenis jelentősége lett volna**. Viszont az alperes ezt nem érvényesítette. Egészen ellenkező irányban indultak el a kamatok. Nem a Libor csökkenő tendenciáját követték, hanem növekedtek az idő folyásával.
Köszönöm szépen.

A Kúria a tárgyaláson elhangzottakat nem rögzítette a jegyzőkönyvben, aztán a döntése során nem is vette figyelembe azokat az észrevételeket, állításokat amikre panaszos ügyvédje felhívta a tárgyaláson a figyelmet.
Panaszos hiába törekedett elérni, hogy tisztességes bírói eljárásban legyen része, ez számára nem sikerült, mert a Kúria egyáltalán nem törekedett arra, hogy tisztességes eljárást biztosítson a felülvizsgálati eljárás során.

A panasz tárgyát képező bírósági per alapjául szolgáló szerződéshez kapcsolódik egy végrehajtási eljárás és egy végrehajtás megszüntetése érdekében indított per.

2018. január 19.-én a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság a 2. P. XVIII.21.925/2017/11 számú végzésében a végrehajtás megszüntetése iránt indított pert felfüggesztette, az akkor még a Fővárosi Törvényszéken lévő per jogerős befejezéséig.

2023. szeptember 26-án hozott idéző végzést a Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 2.P.21.353/2023/2-I. számmal, hogy **2023. november 9.-én lesz az első tárgyalás.**

Panaszosok megismétlik, hogy az Alkotmánybíróság döntésére alapozva **a bíróságok szűkítették** a (már jogerősen lezárult perben) **felperesek rendelkezési jogát:**
„A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik, hogy a felek által felhozott minden észrevételt, nyilatkozatot, hivatkozást egyenként kell az ítéletben rögzíteni és azt értékelni. Különösen nem szükséges a fél szubjektív elvárását kielégítő mélységű érvrendszer szerint indokolni az ítéletet [30/2014. (IX. 30.) AB határozat Indokolás [89], 3177/2021. (IV. 30.) AB végzés
Indokolás [42]]."
[36] - 20.Gf.40.132/2022/3-II – Fővárosi Ítélőtábla

Az Ítélőtábla döntését a Kúria helybenhagyta. A döntés alapján a befejeződött perben **az eljáró bíróságok indoklás nélkül mellőzték egy-egy rendkívül fontos kérdés megvitatását,** majd döntés az adott jogi kérdésben nem született. Panaszosok álláspontja szerint ezáltal **sérült bíróságok indoklási kötelezettsége elve és sérült a bíróságok közrehatási elve.** Több esetben a bíróságok nem vizsgálták, hogy az alperes bank valósat, igazat állít-e, ezáltal sérült a vizsgálati elv. A bíróságok nem vetették össze a perben lévő felek, a felperes fogyasztó és az alperes [redacted] állításait, ezáltal **sérült a közrehatási kötelezettség elve**. A bíróságok **elutasították az Európai Unió Bíróságának ítéleteinek figyelembevételét**, mely felperes szerint nemzetközi megállapodásokat sért és aláássa hazánkban a jogállamiságot. Ezeket a már benyújtott beadvány nagyon részletesen ismerteti.
Panaszosok 12 évnyi pereskedés után kénytelenek tovább perelni.
- azokban a kérdésekben, melyekben jogerős döntés született a XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság nem járhat el, mert ítélt dolognak számít; azonban a per során pontosan meg kell adni, hogy milyen döntés született és az milyen hatással van a végrehajtási eljárásra és alperes bank követelésének összegére
- azokban a kérdésekben, melyekben nem született ítélet, nem minősülnek ítélt dolognak, így a XVIII. és XIX. Kerületi Bíróságnak tisztességes bírói eljárás keretében döntenie kell; panaszosoknak minden kérdés esetén ismertetni kell, milyen hatással van a végrehajtási eljárásra és a bank követelésére
- azokban a kérdésekben, melynek eldöntésével kapcsolatban született az eltelt hat évben EUB ítélet, a végrehajtás megszüntetése elleni perben panaszosnak ismerteti kell, hogy a bíróságnak miként kell eljárnia
- a kölcsönszerződés szerződés az aláírásától kezdve érvénytelen volt. Egyrészt tisztességtelenség miatt, másrészt semmisség által. Két szempontból is tisztességtelenség miatt érvénytelen volt a szerződés (árfolyamrés és önkényes díj emelés). Mindkét okot törvény rendezte (2,3 millió szerződést kellett a bankoknak újra számolni). Utólagosan tették érvényessé az eleve érvénytelen szerződéseket, az adós, a fogyasztó akarata ellenére. Az ilyen „törvényi rendezés" ellentétes az uniós fogyasztóvédelmi joggal az EUB értelmezése és döntései alapján.
Ez utóbbi kérdésben nem született bírósági döntés, ezt a tisztességtelen eljárást a beadvány részletesen ismerteti.

Mindez alkotmányjogi kérdés szempontjából azért fontos, mert nem csak a tisztességes bírói eljáráshoz való jog sérül, hanem az „ésszerű határidőn belüli" bírói eljárás követelménye is.

XXVIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ...
perben a jogait és kötelezettségeit ...
bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson,
ésszerű határidőn belül bírálja el.

Közel 6 évig felfüggeszti az egyik bíróság az eljárást, azért, hogy a másik bíróság döntsön, azonban a másik bíróság nem dönt a perben szereplő kérelmi pontok mindegyikéről. Ez egyáltalán nem tekinthető ésszerű eljárásnak. Panaszosok számára nem csak ésszerűtlen, hanem roppant költséges is mindez, mert kétszeresen fizetik a saját ügyvédjüket és kétszeresen fizetnek bíróságnak díjakat (az 52. pont a beadványban részletesen tartalmazza a panaszos költségeit). Panaszosok kérik, hogy ezt a szempontot is vizsgálja meg az Alkotmánybíróság, és hozzon olyan döntést, mely figyelembevételével a jövőben ilyen esetek ne fordulhassanak elő.

Panaszosok szükségesnek tartják, hogy részletesen hivatkozzanak a Simmenthal ügyre.
Az Európai Unió Bírósága a 106/77 számú, úgynevezett Simmenthal ügyben 1978 március 9.-én (közel fél évszázada) hozott rendkívül jelentős döntést az uniós jog, a közösségi jog elsőbbségéről.
„A BÍRÓSÁG a Pretore de Susa 1977. július 28-i végzésével hozzá intézett kérdésekre válaszolva a következőképpen határozott:
A közösségi jogi rendelkezéseket – hatáskörének keretei között – alkalmazni hivatott **nemzeti bíróság köteles biztosítani e normák teljes érvényesülését**, szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – anélkül **eltekintve a nemzeti jogszabályok közösségi joggal ellentétes**, akár azt követő **rendelkezéseinek alkalmazásától**, hogy kezdeményeznie kellene vagy meg kellene várnia, hogy a nemzeti jogszabályt előzetesen, jogalkotási vagy bármely más alkotmányos eljárás útján megsemmisítsék."
Mindenképpen ismerni kell az ügy előzményei közül azt, hogy olyan alkotmánybírósági gyakorlat alakult ki az 1970-es évek közepén Olaszországban, hogy a nemzeti és a közösségi jog ellentéte esetén az alkotmánybírósághoz kellett fordulni:
„...az olasz Alkotmánybíróságnak a közelmúltban kialakult ítélkezési gyakorlata (232/75. és 205/75. sz. ítéletek, 206/76. sz. végzés) szerint a vitatott törvénynek az Alkotmány 11. cikke szerinti alkotmányellenességére vonatkozó kérdést az Alkotmánybíróság elé kell terjeszteni." [6]
Az EUB így fogalmazta meg az alapvető kérdést:
„...kérdés lényegében annak meghatározására irányul, hogy milyen következményeket von maga után valamely közösségi jogi rendelkezés közvetlen alkalmazandósága abban az esetben, ha összeegyeztethetetlenség áll fenn valamely tagállam jogának későbbi rendelkezésével." [13]
Ezt követte a következmények felsorolása:
„a közösségi jogi szabályoknak **minden tagállamban egységesen** kell kifejteniük **valamennyi hatásukat, hatálybalépésüktől kezdődően** és érvényességük **teljes időtartama alatt**." [14]
„E rendelkezések tehát jogok és kötelezettségek **közvetlen forrását** jelentik mindazok számára, akiket érintenek, legyenek azok közösségi jogviszonyokban álló **akár tagállamok akár magánszemélyek**." [15]
„Ez a hatás **valamennyi bíróságra is vonatkozik**, amelyeknek tagállami szervekként az a feladatuk, hogy hatáskörükben eljárva **védjék a közösségi jog által a magánszemélyekre ruházott jogokat**." [16]
Az EUB kitér arra is, mi történne akkor, ha nem a fentiek szerint járnának el:
„Annak elismerése ugyanis, hogy azok a nemzeti jogalkotási aktusok, amelyek jogtalanul behatolnak a Közösség jogalkotói hatásköre alá tartozó területre vagy más módon **összeegyeztethetetlenek a közösségi jog rendelkezéseivel, bármiféle jogi hatással rendelkeznének**, a tagállamok által **a Szerződés** értelmében feltétel nélkül és visszavonhatatlanul vállalt kötelezettségek tényleges jellegének **tagadását jelentené**, és ezáltal **a Közösség alapjait kérdőjelezné meg**. [18]
„...minden – hatáskörében eljáró – **bíróságnak kötelessége a közösségi jog** teljes egészében történő **alkalmazása** és **azon jogok védelme, amelyet az a magánszemélyek számára biztosít**, adott esetben **eltekintve a nemzeti jog** mindazon – akár a közösségi szabályt megelőző, akár azt követő – rendelkezéseinek **alkalmazásától**, amelyek esetlegesen ellentétesek azzal. [21]

„...**a nemzeti bíróság** köteles gondoskodni a közösségi jogrendszer rendelkezései által biztosított jogok védelméről, **anélkül hogy kezdeményeznie kellene**, vagy meg kellene várnia, hogy az e jogkörrel felruházott **nemzeti hatóságok ténylegesen megsemmisítsék az olyan esetleges nemzeti rendelkezéseket, amelyek akadályozzák a közösségi szabályok közvetlen és azonnali alkalmazását.** [26]
Az EUB kitér arra is, mi a megoldás, ha egy nemzeti bíróság bizonytalan egy adott kérdés megítélésében:
„..**bármely nemzeti bíróság a Bírósághoz fordulhat** minden olyan esetben, amikor úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához egy közösségi joggal kapcsolatos **értelmezési vagy érvényességi kérdésre vonatkozó előzetes döntésre van szükség.**" [19]
Tehát nem a Kúriához és nem az Alkotmánybírósághoz kell fordulni a perben eljáró bírónak, a bíróságnak, hanem az EUB-hez. Közösségi joggal kapcsolatos értelmezési kérdéssel kizárólag csak az EUB foglalkozhat.

Panaszosok a beadványukban több példát is ismertettek, milyen ellentétek vannak az uniós jog, az EUB döntései és a bírói gyakorlat között. **Panaszosok szerint a problémák megoldása csak a Simmenthal ügyben hozott döntések alapján lehetséges.** Az Alkotmánybíróság a 2020. június 30.-i, V/00732/2019 számú ügyében kifejtette, hogy nem szükséges az Alkotmánybíróságtól kérni pl. a devizahiteles törvény vagy devizahiteles PJE megsemmisítését:
„...az esetlegesen az uniós joggal ellentétesnek bizonyuló tagi (jelen esetben magyar) jogszabály félretételére az első jog elsőbbségéből következően az Alkotmánybíróság eljárásától független is sor kerülhet, sőt arra az egyedi ügyben eljáró bíróságok nem csupán jogosultak, hanem kötelesek is." [14]
„Amennyiben úgy ítélik meg, hogy az uniós jog teljesen egyértelmű, azonban a magyar jog valamely szabálya ellentétes az új jogból fakadóan kötelesek a hatályos joggal ellentétes szervek (magyar) jogszabályi rendelkezéseinek automatikus félretételére. Ez esetben az ügyet oly módon kell eldönteni, mintha a kérdéses magyar jogszabályi rendelkezés egyáltalán nem létezne." [17]

Azonban **az „Alkotmánybíróság eljárásától független is sor kerülhet" állítás panaszos szerint ellentétes a Simmenthal ügyben hozott döntéssel,** (nem lehet „is"), mivel az Alkotmánybíróság egyáltalán nem járhat el. A beadványban már megfogalmazott 4. alkotmányjogi kérdést ezáltal módosítják panaszosok.

Panaszosok kiemelik, hogy a Simmenthal ügyben lefektetett elveket megerősítették a **C-689/13. sz. PFE-ügy** 40. és 41. pontjában:
„40 Az uniós jogi rendelkezéseket hatáskörének keretei között alkalmazni hivatott nemzeti bíróság köteles biztosítani e normák teljes érvényesülését, szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – eltekintve a nemzeti jogszabályok uniós joggal ellentétes rendelkezéseinek alkalmazásától, utólagosan is, anélkül hogy előzetesen kérelmeznie vagy várnia kellene azok jogalkotói vagy bármilyen egyéb alkotmányos úton történő megsemmisítésére [...]" (hivatkozás a 106/77. sz. Simmenthal ügy 21. és 24. pontjára, valamint a C-112/13 sz. A ügy 36. pontjára).
„41 Az uniós jog természetében rejlő követelményekkel ugyanis összeegyeztethetetlen valamely nemzeti jogrendszer minden olyan rendelkezése, illetve minden olyan jogalkotási, közigazgatási, vagy bírósági gyakorlat, amely csökkentené az uniós jog hatékony érvényesülését azáltal, hogy megfosztja az e jog alkalmazására hatáskörrel rendelkező bíróságot azon jogtól, hogy már az alkalmazás időpontjában minden szükséges lépést megtehessen annak érdekében, hogy az uniós normák teljes érvényesülésének esetleges akadályát képező nemzeti jogszabályi rendelkezések alkalmazását mellőzze [...]" (hivatkozás a 106/77. sz. Simmenthal ügy 22. pontjára és a C-112/13 sz. A ügy 37. pontjára).

Az **Emberi Jogok Európai Bírósága tíz évvel ezelőtt, 2013-ban készített egy kézikönyvet a 6. cikkről**, a tisztességes eljáráshoz való jogról.

Panaszosok nem kívánják megismételni, beidézni a beadványukban részletesen ismertetett tisztességtelen bírósági eljárásokat, azonban **hivatkoznak a kézikönyvben szereplő több példára**:

27. Alkotmányjogi viták szintén a 6. cikk hatálya alá eshetnek, ha az alkotmányjogi eljárásoknak döntő hatásuk van egy („polgári" jogról folyó) jogvita kimenetelére egy rendes bíróságon (Ruiz-Mateos kontra Spanyolország).

(10. oldal)

48. Továbbá, a bírósághoz való jogba **nemcsak eljárás megindításának joga tartozik bele, hanem a jogvita bíróság általi eldöntéséhez való jog is** (Kutic kontra Horvátország, § 25 és § 32).

A bírósághoz való jog sérülhet akkor is, ha a bíróság a kötelező határidőn belül nem dönt ....vagy ha egyáltalán nem születik döntés (Ganci kontra Olaszország, § 31).

(15. oldal)

49. A bírósághoz való hozzáférés joga nem abszolút jog, hanem jogértelmezés által megengedett korlátozásoknak vethető alá (Golder kontra Egyesült Királyság, § 38; Stanev kontra Bulgária [GC], §§ 230).

(15. oldal)

52. Amikor a bírósághoz való hozzáférést jogszabály vagy a joggyakorlat korlátozza, a Bíróság megvizsgálja, hogy a korlátozás a jog lényegét érinti-e, és különösen, hogy legitim célt követ-e, továbbá ésszerű arányossági kapcsolat van-e az alkalmazott eszközök és az elérni kívánt cél között: Ashingdane kontra Egyesült Királyság, § 57. Nem állapítható meg a 6. cikk 1. bekezdésének sérelme, ha a korlátozás összeegyeztethető a Bíróság által lefektetett elvekkel.

(15. oldal)

73. A döntés jogereje a „bíróság" lényegi fogalmának része. **Az eljárásnak „a vita tárgyát képező ügy eldöntését" kell eredményezni**, ami a 6. cikk 1. bekezdése szerinti elvárás (Benthem kontra Hollandia, § 40).

(20. oldal)

142. A bírói függetlenség megköveteli, hogy a bírák mentesek legyenek mind a külső, mind a szervezeten belüli befolyásolástól. A belső bírói függetlenség feltétele, hogy a bíróra ne nehezedjenek elvárások, vagy egyéb nyomás a bírótársak, illetve azok részéről, akiknek a bíróságon igazgatási feladatuk van, mint a bíróság vagy egy bírói tanács elnöke. A bírák függetlenségét szolgáló megfelelő biztosítékok hiánya a bírósági rendszeren belül és különösen a bírói elöljárókkal szemben arra vezethet, hogy a Bíróság úgy ítéli meg: a kérelmező kétségei egy bíróság függetlenségét és pártatlanságát illetően objektíve megalapozottnak tekinthetők (Parlov-Tkalčić kontra Horvátország, § 86;Agrokompleks kontra Ukrajna, § 137).

(30. oldal)

154. Ebben a tekintetben a látszatnak is van bizonyos jelentősége, másképpen fogalmazva, **„nem csak igazságot kell szolgáltatni, igazságosnak is kell látszani". Az a közbizalom forog kockán, amelynek erősítése a bíróságok feladata egy demokratikus társadalomban.** Tehát, minden bírónak, akivel szemben legitim módon felmerül a kétely, hogy nem pártatlan, vissza kell lépnie az ügy tárgyalásától (Micallef kontra Málta [GC], § 98).

(31. oldal)

172...

Az a követelmény, amely szerint a polgári jogi igénynek bíró elé terjeszthetőnek kell lennie, az egyik általánosan elfogadott, alapvető jogelv. Ugyanez igaz arra a nemzetközi jogi alapelvre, amely **megtiltja az igazságszolgáltatás megtagadását**. A 6. cikk 1. bekezdését ezeknek az elveknek a fényében kell értelmezni (Golder kontra Egyesült Királyság, § 35).

(35. oldal)

174. Hatékony jog: Az eljárásban részt vevő feleknek joguk van arra, hogy az általuk az ügyük szempontjából relevánsnak tartott észrevételeiket előadják. Ez a jog **csak abban az esetben tekinthető hatékonynak, ha az észrevételeket valóban „tárgyalják"**, vagyis a perbíróság azokat megfelelően megfontolja. Másképpen fogalmazva: **a „bíróság" köteles megfelelően megvizsgálni a felek által előterjesztett beadványokat, érveket és bizonyítékokat** (Kraska kontra Svájc, § 30; Van de Hurk kontra Hollandia, § 59; Perez kontra Franciaország, § 80).
(35. oldal)
205. ...
A 6. cikk 1. bekezdése csak az „eljárási" tisztességességet biztosítja, ami a gyakorlatra lefordítva olyan kontradiktórius eljárást jelent, amelynek során a felek által tett beadványokat megtárgyalják és azokat a bíróság előtt egyenlőként kezelik (Star Cate Epilekta Gevmata és mások kontra Görögország(dec.)).
(41. oldal)
219. Tartalom: A kontradiktórius eljáráshoz való jog általában véve azt jelenti, hogy a polgári jogi vagy büntetőjogi eljárásban félként részt vevőknek lehetőségük van arra, hogy **megismerjék** az – akár a nemzeti igazságügyi szervek által – a bíróság döntésének befolyásolása céljából előterjesztett bizonyítékokat és a benyújtott észrevételeket, **és azokhoz megjegyzéseket fűzzenek** (Ruiz-Mateos kontra Spanyolország, § 63; McMichael kontra Egyesült Királyság, § 80; Vermeulen kontra Belgium, § 33; Lobo Machado kontra Portugália, § 31; Kress kontra Franciaország [GC], § 74). Ez a követelmény érvényesülhet egy alkotmánybíróság előtti eljárásban is (Milatova kontra Cseh Köztársaság, §§ 63-66; Gaspari kontra Szlovénia, § 53).
Szükséges, hogy a kontradiktórius eljáráshoz való jog gyakorlására kielégítő feltételek mellett kerülhessen sor: az eljárásban félként részt vevő számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy megismerje a bíróság előtt fekvő bizonyítékokat, és a megfelelő formában, valamint a **megfelelő időn belül észrevételeket tehessen azok léte, tartalma és valódisága tekintetében** (Krčmář és mások kontra Cseh Köztársaság, § 42; Immeubles Groupe Kosser kontra Franciaország, § 26), ha szükséges, a tárgyalás elnapolása útján (Yvon kontra Franciaország, § 39).
(43. oldal)
239. Az indokolásnak olyannak kell lennie, amely képessé teszi a feleket arra, hogy hatékonyan éljenek az esetelegesen rendelkezésükre álló fellebbezési lehetőséggel (Hirvisaari kontra Finnország, § 30 in fine).
(48. oldal)
240. A 6. cikk 1. bekezdése **kötelezi a bíróságokat arra, hogy megindokolják a döntéseiket**, de nem értelmezhető úgy, hogy részletes választ kíván meg minden egyes érvre (Van de Hurk kontra Hollandia, § 61; Garcia Ruiz kontra Spanyolország [GC], § 26; Jahnke és Lenoble kontra Franciaország (dec.); Perez kontra Franciaország [GC], § 81).
(48. oldal)
242. Azonban amikor egy fél beadványa döntő jelentőségű az eljárás kimenetele szempontjából, egyéni és kifejezett választ igényel (Ruiz Torija kontra Spanyolország, § 30; Hiro Balani kontra Spanyolország, § 28).
(48. oldal)
243. A bíróságoknak ezért meg kell vizsgálniuk a következőket:
- a peres felek fő érveit (Buzescu kontra Románia, § 67; Donadze kontra Grúzia, § 35);
(49. oldal)
270. Annak megkövetelésével, hogy az ügyeket „ésszerű időn" belül tárgyalják, az Egyezmény kiemeli annak fontosságát, hogy az igazságszolgáltatás a hatékonyságát és hitelességét veszélyeztető késedelmek nélkül történjen (H. kontra Franciaország, § 58; Katte Klitsche de la Grange kontra Olaszország, § 61). A 6. cikk 1.

bekezdése kötelezi a Szerződő Államokat, hogy úgy alakítsák ki a jogrendszerüket, hogy a bíróságok megfelelhessenek az e rendelkezésben foglalt különböző követelményeknek.
(54. oldal)
295. Bár ez a kötelezettség az alkotmánybíróságokra is érvényes, azok kapcsán nem értelmezhető ugyanolyan módon, mint a rendes bíróságok tekintetében. **Az alkotmány őrének szerepe különösen szükségessé teszi** egy alkotmánybíróság esetében, hogy néha más megfontolásokat is figyelembe vegyen, mint az ügyek regisztrálásának puszta kronológiai sorrendje, így például az ügy jellegét, továbbá a politikai és **társadalmi szempontból való fontosságát** (vö. Süßmann kontra Németország [GC], §§ 56-58; Voggenreiter kontra Németország, §§ 51-52; Oršuš és mások kontra Horvátország [GC], § 109). Továbbá miközben a 6. cikk megköveteli, hogy a bírósági eljárásokat gyorsan folytassák le, a megfelelő igazságszolgáltatás általánosabb elvére is hangsúly fektet (Von Maltzan és mások kontra Németország(dec.) [GC], § 132). Mindamellett a rendszer tartósan fennálló túlterhelése nem igazolhatja az eljárások elhúzódását (Probstmeier kontra Németország, § 64).
(57. oldal)

Panaszosok meg vannak arról győződve, hogy a fenti EJEB ügyeket az Alkotmánybíróság ismeri és a döntéseiben évek óta tekintettel van rájuk. Panaszosok kiemelik, az eljáró bíróságok rengeteg kérdésben megtagadták az igazságszolgáltatást, nem vizsgálták meg a felek beadványait, érveit, bizonyítékait valamint a döntéseket nem indokolták meg (amikor egyáltalán volt döntés). A terjedelmes panaszbeadvány részletesen ismerteti mindezeket a bírósági visszaéléseket.

Tisztelettel: [redacted]

Szabó József Szabóné nagy Ágnes Marianna

[redacted]

Budapest, 2023.10.11.

Mellékletek:
Kúria Gfv.VI.30.462/2022/7. számú jegyzőkönyve
Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 2. P. XVIII.21.925/2017/11 számú végzése
A Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 2.P.21.353/2023/2-I. számú végzése